

3-329/1955.

A MINÓSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1955. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

lenyél

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERHELYETTESÉNEK

47. sz. UTASÍTÁSA.

Budapest, 1955. szeptember 1.

A Legfőbb Ügyészség Különleges Ügyek Osztálya és a Belügyminisztérium illetékes ellenőrző szervei tanulmányozták a Belügyminisztérium operatív vizsgálati szerveinek munkáját és megállapították:

Az államvédelmi vizsgálati szervek munkáját országos viszonylatban a szocialista törvényesség megtartása jellemzi. A vizsgálók ismerik a büntető perrendtartás, valamint a belügyminisztériumi utasításoknak és parancsoknak a törvényesség megtartására vonatkozó rendelkezéseit.

Az előzetes letartóztatásokat a törvény alapján, általában megalapozottan fogadosítják. A vizsgálatok folyamán elkészítik az előírt határozatokat, gondot fordítanak a bizonyítékok megszerzésére.

A szocialista törvényesség további szilárdulását akadályozzák azonban a még mindig előforduló törvénytértések, valamint az utasítások és parancsok egyes rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyása.

Tapasztalható a büntető perrendtartás 92. §-ának megsértése azáltal, hogy a bűnös tevékenység megszakitásáról szóló határozatot egyes esetekben nem hirdetik ki a letartóztatott előtt az őrizetbevételről számított 24 órán belül. Vidéken előfordult az is, hogy nem a vizsgáló tiszt hirdette ki a határozatot, hanem rábizta a fogdaparancsnokra, ami megengedhetetlen. A bűnös tevékenység megszakitásáról szóló határozat késedelmes kihirdetése maga után vonja azt a súlyos törvénytértést, hogy az ilyen esetekben nem történik meg a letartóztatott első kihallgatása a törvény által előírt 24 órán belül.

A BM operatív szerveinél tapasztalható a büntető perrendtartás 99. §-ának /előállítás 72 órára/ megsértése is. Előfordulnak esetek, amikor állampolgárokat tulzott gyanakvás miatt, "minden eshetőségre" állítanak elő arra számítva, hogy az előállítás folyamán beismerő vallomást tesznek és ez esetben letartóztatásuk elrendelhető. Más esetekben azért állítanak elő személyeket, hogy megijesszék őket. Az előállításokat egyre inkább felhasználják arra a célra is, hogy eldöntsék az előállított besorozásának a kérdését, ahelyett, hogy az őrizetbevétel előtt alaposan ellenőriznék az érintett személyekre vonatkozó anyagokat és elégszerű bizonyítékot gyűjtenének, melyek alapot adnának az előzetes letartóztatás elrendeléséhez. A büntető perrendtartás fenti §-ának ilyen célokra való felhasználása megengedhetetlen. Mindezek végső fokon az állampolgárok jogainak megsértéséhez vezetnek.

Megállapítottam, hogy egyes megyei főosztályokon nem tartják be a Belügyminiszter elvtárs 1953. évi 010. számú parancsának azt a rendelkezését, hogy a hálózati munka, vagy egyéb titkos operatív módszerekkel megszerzett adatok alapján készült előzetes letartóztatási határozatok végrehajtását a Legfőbb Ugyészség engedélyezi. Előfordult, hogy a megyei főosztály megkerülte a Legfőbb Ugyészséget és a megyei ügyésznek mutatta be ilyen esetben is az előzetes letartóztatási határozatot.

Egyes vizsgálati szerveknél, különösképpen vidéken tapasztalhatók olyan esetek, hogy a vizsgálók túlértékelik a letartóztatottak beismerő vallomásait, azokat nem ellenőrzik, nem fordítanak kellő gondot az elkövetett bűncselekményekre vonatkozó bizonyítékok beszerzésére.

A terheltként való felelősségrevonásról szóló határozat kihirdetését egyes ügyekben formálisan és nem a törvény által előírt célnak megfelelően hajtják végre. Egyes ügyekben a letartóztatott közös ügyészi és vizsgálói kihallgatása után hozták meg és hirdették ki a letartóztatott előtt, figyelmen kívül hagyva a Belügyminiszterhelyettes 8. sz. parancsa "Irányelvek a vizsgálat törvényes lefolytatására" c. mellékletének utmutatását.

Országos viszonylatban még meglévő hiányosság, hogy egyes ügyekben a vizsgálatok indokolatlanul elhúzódnak. Megállapítottam, hogy több ügyben az okozta a vizsgálati idő 4-5 hónapra történt meghosszabbodását, hogy a letartóztatottat nem hallgatták ki rendszeresen, heteken keresztül nem foglalkoztak az ügyével.

A törvénsértések egyik oka az, hogy a hálózati operatív osztályok egyes ügyek ügynöki bizalmas nyomozásának időszakában nem törekednek a gyanúsított által elkövetett bűncselekmények kellő dokumentálására. A hálózati jelentéseket nem ellenőrzik, a letartóztatás alapjául szolgáló valamennyi anyagot nem mutatják be a vizsgálati szerveknek előzetes véleménynyilvánítás céljából. Megtörténtek olyan megengedhetetlen esetek is, amikor a vizsgálati szerveket az őrizetbevétel jóváhagyatása alkalmával szándékosan megkerülték.

Egyes operatív osztályok még mindig folytatják azt a gyakorlatot, hogy a vizsgálati szervek tudta nélkül maguk folytatják le a letartóztatott személyek első kihallgatásait, az ilyen kihallgatások folyamán megsértik a büntető perrendtartást, nem megfelelő időben az őrizetes elé tárják az ügy egész anyagát és a bizonyítékokat, amivel megnehezítik az ügy további vizsgálatát.

Hiányosságok mutatkoznak a vádiratok megszerkesztése terén is. Egyes ügyekben a vádirat ténybeli tévedéseket tartalmaz, vagy az egyes vádpontok következtetésen alapulnak, bizonyításuk hiányos, mert a vizsgáló tiszt valamennyi vádpont megfelelő bizonyításra nem tette meg a szükséges intézkedéseket.

A törvénsértések országos viszonylatban való megszüntetése érdekében

e l r e n d e l e m :

- 1./ Fejleszteni kell a vizsgálók politikai és szakmai felkészültségét, fokozni a vizsgálói állomány politikai éberségét, kezdeményezőkézségét és a munkában való céltudatosságát.

A beismerő vallomásokat nem szabad tulértékelni. A vallomásokat ellenőrizni kell, valamint tárgyi bizonyítékok beszerzésével és tanukihallgatásokkal meg kell erősíteni. Az ellenőrző intézkedések útján megszerzett adatok és bizonyítékok lehetővé teszik az előzetes letartóztatottak teljes leleplezését, a bűnös kapcsolatok feltárását, egyben megakadályozzák a letartóztatottak provokatív magatartását.

Azonnal meg kell szüntetni azt a káros gyakorlatot, hogy operatív osztályok a vizsgálati szervek vezetőinek tudta nélkül előzetes letartóztatásokat foganatosítsanak és az előzetes letartóztatottak első kihallgatását lefolytassák. Az előzetes letartóztatás alapjául szolgáló anyagokat minden esetben át kell adni véleményezésre az illetékes vizsgálati szerveknek.

A hálózati operatív szervek az ügynöki bizalmas nyomozás szakában gondoskodjanak a feldolgozás alatt álló személy bűnös tevékenységének fokozottabb dokumentálásáról. A hálózati jelentéseket ellenőrizték bizalmas tanukihallgatások, konspiratív úton beszerzett szakértői vélemények és egyéb bizonyítékok útján. Az operatív osztályok vezetői kötelesek személyesen tanulmányozni az előzetes letartóztatásra előkészített személyekre vonatkozó valamennyi anyagot.

A fenti operatív elvek ismeretének elmélyítése érdekében ismételten oktatás tárgyává kell tenni a Belügyminiszter O10., a Belügyminiszterhelyettes 8.sz.parancsait és a büntető perrendtartásnak e parancsokkal kapcsolatos rendelkezéseit.

Határidő: 1955. október 1.

Felelős: a központi operatív osztályok /főosztályok/ és a megyei főosztályok vezetői.

2./ Meg kell szüntetni az állampolgárok indokolatlan előállításának helytelen gyakorlatát, különösképpen az állampolgárokkal szembeni tulzott gyanakvás alapján, vagy azok megijesztése céljából történő előállításokat. Az előállításokat szigorúan a büntető perrendtartás ide vonatkozó rendelkezése, valamint a korábban kiadott 10 és 8. számú belügyminisztériumi parancsok alapján kell foganatosítani.

Az előállítások rendjére és nyilvántartására vonatkozóan javaslatot kell készíteni és jóváhagyásra hozzám felterjeszteni.

Határidő: 1955. október 15.

Felelős: a X. osztály vezetője,
a Vizsgálati Főosztály vezetője.

3./ A vizsgálati szervek vezetői ellenőrizték, hogy az előírt határozatok időben készüljenek el és a törvényes határidőn belül - vizsgáló tisztek - hirdessék ki azokat a letartóztatottak előtt.

Határidő: folyamatos.

Felelős: valamennyi vizsgálati szerv vezetője.

4./ Fel kell számolni egyes vizsgálatok indokolatlan elhúzódását. A vizsgálat meghosszabbítását csak indokolt esetben, valamennyi vizsgálati anyag áttanulmányozása alapján kérik az Ugyészségtől. Ha a vizsgálat elhúzódásának oka a letartóztatottal való folyamatos foglalkozás hiánya, a vizsgáló tisztet felelősségre kell vonni.

Határidő: folyamatos.

Felelős: valamennyi vizsgálati szerv vezetője.

5./ A vádiratok készítésénél, de a vizsgálati munka egész folyamán kérik a felügyeletet gyakorló ügyészek segítségét.

Határidő: folyamatos.

Felelős: valamennyi vizsgálati szerv vezetője.

6./ A jelen utasítás végrehajtásáról, illetve a vizsgálati munka törvényes és színvonalas végzésének biztosítása tétlenségéről hozzám jelentést kell felterjeszteni.

Határidő: 1955. december 15.

Felelős: Vizsgálati Főosztály vezetője,
Megyei Főosztályvezetők.

DÉKAN ISTVÁN s.k.
államvédelmi vezérőrnagy
belügyminiszterhelyettes.

Felterjesztem: Belügyminiszter elvtársnak,
Kapják: Miniszterhelyettes elvtársak,
Központi főosztály és önálló osztályok vezetői,
Megyei /budapesti/ főosztályok vezetői,
Módszertani Iroda,
Tanulmányi Osztály,
Dzerzsinszkij Iskola.
Gépelte: Sz.L.né.